

Marko Pogačniks
ELEMENTĀRBŪTNES. ZEMES JŪTU JOMA

Marko Pogačniks, dzimis 1944. gadā Slovēnijā (Kranjā), studējis tēlniecību un kļuvis internacionāli pazīstams konceptuālās mākslas un lauku mākslas (*Land Art*) jomā. Viņš izstrādāja "Zemes litopunktūras mākslu" iedragāto spēku centru un ainavas dziedināšanai. Ārpus darbības savā dzimtenē, viņš vada seminārus arī Vācijā, Austrijā un Šveicē, kā arī darbojas kā komūnu un valsts iestāžu padomdevējs ainavas aizsardzības un veidošanas jautājumos. Līdz šim viņš ir publicējis trīs grāmatas: "*Die Erde heilen - das Modell Türnich*" (Zemi dziedēt – Tjurnihās modelis (1989)) un "*Die Landschaft der Göttin – Heilungsprojekte in bedrohten Regionen Europas*" (Dievietes ainava – Eiropas apdraudēto reģionu dziedināšanas projekti (1993)); "*Elementarwesen. Gefühlsebene der Erde*" (Elementāras būtnes. Zemes jūtu joma (1995)).

Fragmenti no grāmatas

Ievads

Elementāras būtnes mums ir labi pazīstamas no pasakām un teikām: rūķi, nāras, fejas un uguns gari, kurus mēs kopumā apzīmējam ar vienu jēdzienu "elementāras būtnes", jo tās patiešām darbojas četros elementos: zemē, ūdenī, gaisā un ugunī.

Gan mana, gan arvien lielāka skaita jūtīgo cilvēku pieredze rāda, ka ir pienācis laiks, kad šīs būtnes grib, lai mēs, cilvēki, atkal sāktu tās uztvert kā realitāti un ņemt nopietni, jo tās ir atbildīgas par visiem enerģētiskajiem procesiem un uz jūtām balstītām attiecībām dabas valstību ietvaros, ieskaitot dzīvnieku un cilvēku pasauli.

Cilvēka prāts, attīstoties un arvien vairāk ieņemot dominējošo pozīciju, gadu tūkstošiem izraidīja šīs būtnes irealitātes, pasaku jomā, un tomēr tieši pasakas rāda mums dziļu patiesību, proti, deviņreizgudrajiem prāta cilvēkiem rūķi un fejas nevar līdzēt, toties veic "brīnumus" tiem, kuri atver viņiem pretī līdzjutības pilnu sirdi.

Precīzi 13 mēnešu laikā, kas ir pagājuši kopš manas pirmās saskarsmes ar elementārbūtnēm 1993. g. 26. janvārī un grāmatas manuskripta sarakstīšanas, man tika parādītas un izskaidrotas visas elementārās pasaules pamatdimensijas. Es jutos kā viesis, ielūgts nepazīstamajā pasaulē tam nolūkam, lai varētu pastāstīt saviem līdzcilvēkiem par tās pārsteidzoši reālo eksistenci un krāšņumu.

Visu 13 mēnešu laikā es nebūt nebiju attālinājies no reālās pasaules, bet gan dzīvoju savu pilnīgi normālu dzīvi un ierasti pildīju savus ainavas dziedinātāja uzdevumus. Pat gluži pretēji, es pamanīju, ka uzdevumi, kas man tika doti, bija tik precīzi vadīti un to realizācijas vietas tik labi izmeklētas, ka pieredze, kuru es tos pildot, varēju sakrāt, palīdzēja man gūt pārskatu par elementāro būtnu pasauli un to lomu dabas un cilvēku dzīvē. Vienlaicīgi man bija iespējams tūlīt iesaistīt savā ainavas dziedināšanas darbībā to, ko es daudzviet uztvēru kā tik sāpīgi apspiesto elementāro pasauli. Taču jāpastāsta, kā tas vispār ir sācies, ka es, būdams tēlnieks, biju sācis nodarboties ar ainavas dziedināšanu.

Septiņdesmito gadu sākumā mana sieva Marika un es kopā ar draugu grupu nodibinājām Šempas (Slovēnijā – ziemeļpusē no Triestas) alternatīvo kopienu. Mēs atstājām pilsētas un nomitinājāmies vienā pamestā sētā Vipavas ielejā, lai apzināti un ar mīlestību nodibinātu sakarus ar zemi un dabu. Astoņus gadus mēs strādājām kopā ar minerāliem, augiem un dzīvniekiem, un mūsu kopdarbs bija tikpat poētisks, cik praktisks. Līdztekus mēs pilnā mērā nodarbojāmies arī ar lauksaimniecību. Mēs pūlējāmies savienot māksliniecisko kvalitāti ar ikdienišķām norisēm un saucām to visu par "dzīves mākslu".

Šīs koncepcijas pamatideja bija radusies sešdesmito gadu vidū. Toreiz mēs kopā ar dzejnieku Ictoku Geisteru (*Iztok Geister*) atdzīvinājām māksliniecisku kustību *OHO*, kura pievērsās pārvērtību procesiem mākslas un kultūras jomā. Tas bija mēģinājums pārvērtēt tos pamatprincipus, uz kuriem balstās mūsdienu antropocentriski orientētā kultūra, kura novieto centrā cilvēku. Ar konceptuālās mākslas, izrāžu un ainavas mākslas līdzekļiem mēs pūlējāmies atklāt jaunus redzējuma veidus, kuri dotu mums iespēju uztvert pasauli

ap mums brīvu no cilvēciskām projekcijām. Tajā laikā mūsu pūliņi bija vēl ierobežoti mākslas jomā.

Tikai tad, kad 1971. g. aprīlī mēs pārcēlāmies uz laukiem un nodibinājām Šempas ģimeni, mēs varējām arī praktiski, pilnīgi ikdienišķā dzīvē atvērties līdz šim novārtā atstātajām īstenības pusēm. Tas attiecas arī uz dabu ar visām tās neredzamajām dimensijām.

Kaut arī mums nebija nekādas pieredzes ar elementārbūtņu eksistenci - kā nāras, rūķi, fejas vai uguns gari -, par kurām stāsta pasakas un teikas, tomēr mēs bijām intuitīvi pārliecināti par to, ka šīs dabas inteligences tik tiešām pastāv. Bieži mēs esam caurām naktīm situši bungas, lai uzņemtu kontaktu ar šo, mums vēl nepazīstamo pasauli.

Mēs piedzīvojām dažas īpatnējas atbildes no elementārbūtņu puses. Es sevišķi atceros vienas būtnes atklāsmi, kura acīmredzot atbildēja par sojas pupu sekmīgu attīstību. 1971. g. vasarā es ar savu sievu Mariku apciemoju mūsu divas meitas Londonā un Skotijā, un tad arī mēs iepazīm sojas pupiņu. Lai izmēģinātu, vai tās varētu augt arī pie mums, Marika bija nopirkusi maisiņu sojas pupiņu un iestādījusi tās mūsu dārzā. Nedēļām ilgi itin nekas nenotika, un mēs jau bijām pārliecināti, ka sējums nekad neuzdīgs, jo, acīmredzot mēs esam nopirkuši nevis speciālās stādāmās pupiņas, bet gan tās, kuras paredzētās patērēšanai.

Tad kādā naktī Marika nosapņoja, ka garām mūsu dārzam, neskarot zemi, aizbrauca zirgu pajūgs ar ratiem bez riteņiem un koboldu uz bukas. Valša "Pie skaistās Donavas" ritmā uz ratiem dejoja maiga kā dvesma meitene, ietīta zaļā plīvurā. Un viņa dziedāja: "Es esmu soja, es esmu soja..." Marika pamodās un naktskrekļā izskrēja dārzā pie nelaimīgajām sojas vagām. Viņa tikko uzdriktējās ticēt savām acīm: mēness gaismā varēja saskatīt, ka visas pupiņu sēklas bija uzdīgušas. Asniņi lepni stiepa savas spicās galotnītes augšup.

Septiņdesmito gadu beigās mūsu kopiena likvidējās, proti, pēc tam, kad vienotā dzīves veida impulss bija iesakņojies mūsu zemē. Es ar savu ģimeni paliku arī turpmāk dzīvot šajā sētā un jautāju sev, kāds varētu būt mans nākamais uzdevums.

Nākamo gadu gaitā es arvien vairāk izmantoju savas iemaņas tēlniecībā ainavu veidošanai un izstrādāju metodi, kuru es sauca par litopunktūru ("lithos" - gr. akmens un "punctura" - lat. dūriens). Vispirms man bija jāiemācās sajukt smalki vieliskus starojumus, kas nāk no Zemes ķermeņa. Parasti mēs izmantojam dažāda veida radiestēzijas instrumentus: svārstu, rīkstes utt. Ar to palīdzību es varēju atrast neredzamas spēku plūsmas, kuras kā cilvēka ķermeņa meridiāni ar savu enerģiju atdzīvina ainavu. Punktos, kuros šīs enerģijas plūsmas bija traucētas, es liku litopunktūras akmeņus, kuri līdzīgi adatām akupunktūrā, dziednieciski ietekmē šīs ainavas jomas enerģētisko sistēmu. Turklāt es apgādāju katru litopunktūras akmeni ar "kosmogrammu", t.i., iekaltu zīmi, kas pievelk noteiktus kosmiskos spēkus, kuri, savukārt, atbalsta dziedinošos procesus.

Šo jaunatklāto metodi es pirmo reizi ar labiem panākumiem izmantoju Tjurnihās pils parkā, netālu no Ķelnes, kurš cieta no pamatīgas gruntsūdeņu līmeņa pazemināšanās atklāto brūnoglū raktuvju dēļ.

Jau to triju gadu gaitā, kad es strādāju pie šī projekta, man kļuva skaidrs, ka blakus radiestētiski tveramajam **vitāli enerģētiskajam** līmenim eksistē arī citi neredzami īstenības līmeņi, kuri izšķiroši ietekmē dzīvību mūsu ģeoloģiski-bioloģiskajā līmenī. No šiem citiem līmeņiem man vispirms atklājās **dvēseliski-garīgais** līmenis, kura likumsakarības es esmu aprakstījis savā grāmatā "*Die Landschaft der Göttin*". Savukārt grāmata "*Elementarwesen*" parāda mums trešo līmeni, kas, atbilstoši savām vibrācijām, mitinās starp abiem iepriekšminētajiem, proti, Zemes **emocionālo** līmeni, kura izpausme ir elementārbūtnes. Tā pilnīgi neplānoti ir radusies triloģija: "*Die Erde heilen*", "*Die Landschaft der Göttin*" un "*Elementarwesen*". Pēc manām pašreizējām zināšanām visas trīs grāmatas sniedz gluži labu pārskatu par ainavas neredzamajām dimensijām un par to savstarpējo saistību.

Par to, ka šāds vienots skatījums kļuva iespējams, es esmu pateicīgs arī savām meitām Airai un Anai, kuras piedalījās šajā darbā. Katra no viņām īpatnējā veidā komunicē ar atšķirīgiem veidoliem no Eņģeļu pasaules un tādēļ varēja nodot manā rīcībā bagātīgas zināšanas, kuras diez vai ir sasniedzamas ar parastajām, cilvēkiem pašreizējā attīstībā līmenī piemītošajām, spējām.

Turklāt šie Enģeļu avoti kalpoja arī kā stingras kontroles instance, ar kuras palīdzību es varēju pārbaudīt un papildināt savu pieredzi. Par šo palīdzību es esmu pateicīgs savām meitām. Vēl viena pateicība jāizsaka Hanai Moogai, manas vācu valodā sacerētās grāmatas redaktorei, kura iejūtīgi noslīpēja un nospodrināja manu vietām neveiklo valodu.

To, ko nevar izteikt ar vārdiem, es mēģināju izpaust ar zīmējumiem. Tādēļ man bija jātiek skaidrībā par elementārās pasaules īpatnējo estētiku, kura pati par sevi nepazīst nekādas formas, taču var sasniegt cilvēka apziņu tikai tad, ja pieņem kādu formu. Šo paradoksu es mēģināju atrisināt tādējādi, ka no vienas puses izmantoju kā tiltus tās formas, kuras tradicionāli tiek piešķirtas elementārām būtnēm; no otras puses es pūlējos sairdināt pārāk cietās formas, kuras ir pretrunā ar elementārās pasaules ēteriskajām būtnēm, jo īstenībā tās uzspiež dabas inteliģencei lomas, kuras nāk no cilvēciskās fantāzijas pasaules.

Lai pārliecinātos, ka zīmējumi ir iespējami autentiski, es zīmēju visu elementāro būtņu "bezformīgās formas" tieši tur, kur tās man parādījās tā, ka jau zīmēšanas procesā saņēmu portretējamo reakciju un varēju ņemt to vērā.

Kas attiecas uz formām, attiecas arī uz dažādu veidu elementāro būtņu nosaukumiem. Es izvēlējos nosaukumus, atskatoties uz dažādu kultūru tradīcijām, lai ļautu lasītājiem atpazīt atsevišķas elementārās pasaules būtnes. Vienlaikus es vēlējos viscaur iztukšotus jēdzienus piepildīt ar jaunu dzīvību, uzrādot šo būtņu reālās funkcijas.

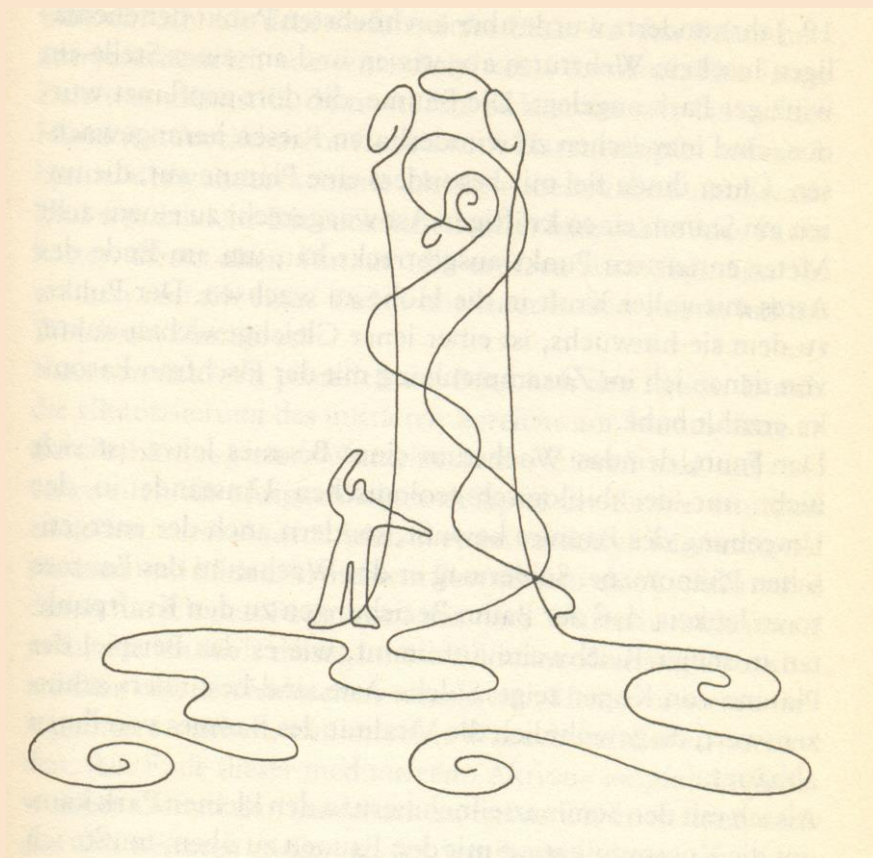
Es novēlu sajust prieku, lasot šo grāmatu un pašiem veicot vērojumus!

Šempas, 1994. gada 27. februāris, Marko Pogačniks

Jau pirmajās dienās, kad es sāku vingrināties elementārbūtņu uztverē, man nācās piedzīvot divus pamācošus gadījumus. 1993. g. februāra vidū es satikos ar Ļubļanas pilsētas ziemeļdaļas mēru, lai pārrunātu litopunktūras projektu. Mēs sēdējām pie vakariņu galda viesnīcā "Pie kalēja", slavenajā vecajā viesnīcā pilsētas nomalē. Kad saimniece gāja mums garām, mūs iepazīstināja. Man par izbrīnu, viņa lika saprast, ka ir lasījusi manu grāmatu par Ļubļanas pilsētas ainavas garīgajām dimensijām, un visai augstu vērtēja manu darbu. Vēlāk viņa apsēdās pie mūsu galdiņa, lai izklāstītu vienu problēmu, kura sagādāja viņai rūpes. Runa bija par kādu vairāk nekā 100 gadu vecu liepu, kura auga viesnīcas pagalmā. Viņas ģimene gribēja šo koku nozāģēt, jo uzskatīja, ka tas apdraud apkārtnējo celtnu pamatus un jumtus. Viņa negribēja piekrist šim plānam, jo baidījās, ka tas var atnest mājai nelaimi. Es apsolīju viņai nākamajā nedēļā aiziet un parunāt ar liepas faunu.

Kad es aizgāju, viņa ieveda mani iekšpagalmā, kur es ieraudzīju šausmīgu ainu. Visi milzīgās liepas zari līdz pat pēdējam bija nozāģēti! Tikai spēcīgs kails stumbrs stiepās augšup, vismaz 6 metru augstumā! Es palūdzu saimnieci atstāt mani uz dažām minūtēm vienatnē ar koku un piegāju pie stumbra. Lai nodibinātu kontaktpunktus sarunai, es viegli pieskāros koka mizai. Tad, izstārojot mīlestību, es atvēru savu emocionālo apziņu. Tādējādi tika radīts tilts, pa kuru varēja "ritēt" saruna ar koka būtni. Tikko tilts bija izveidots, manā apziņā parādījās krustā sistā milža tēls, kurš cieta neizsakāmas mokas. Tas arvien no jauna slējās augšup, it kā atgrūzdamies no zemes, bet ikreiz atkal sabruka un krita atpakaļ. Ar katru mēģinājumu uzslīdēt neizsakāmās mokas atkārtojās.

Lai labāk paskaidrotu fauna ciešanas, es gribētu minēt vienu vēsturisku paralēli. Romieši bija "pilnveidojuši" krustā sišanas metodi tādējādi, ka upuris, piesists krustā, vēl vismaz trīs dienas palika dzīvs un cieta neiedomājamas mokas. Zem viņa kājām tika piestiprināta koka līste, uz kuras upuris gribot negribot balstījās, bet arvien no jauna noslīdēja no tās, un viņam arvien no jauna draudēja noslāpšana.

Stāvoklis, kādā atradās nabaga fauns uz mata līdzinājās krustā sistā stāvoklim. Milzīgās saknes bija vēl dzīvas un arvien no jauna sūtīja augšup stumbrā dzīvības spēku plūsmas, taču augšā trūka lapotnes, kura varētu uzņemt šo plūsmu. Tādēļ spēku plūsma sabruka un atplūda atpakaļ. Vienā vienīgā tēlā fauns parādīja man visu savu traģisko stāvokli. Es aizgāju pie saimnieces un teicu viņai, ka šādas moka nevajadzētu sagādāt nevienam kokam, bet, tā kā tas jau bija noticis, es gribēju pamēģināt "pārstādīt" faunu. Es palūdzu viņu parādīt man jaunās liepas, kuras viņa bija iestādījusi ap māju, lai nākotnē aizvietotu veco liepu.

Es notestēju katru kociņu ar roku, vai tam ir fauns vai nav, un tik tiešām atradu autostāvvietā vienu liepu bez fauna, kura arī izskatījās diezgan panīkusi. Es izņēmu no somas vienu skaistu akmeni, man vienmēr ir daži akmeņi līdzī, piegāju pie nomocītās liepas, pieliku akmentiņu cieši pie stumbra un paskaidroju faunam, ka gribu pārstādīt viņu uz citu liepu, kurai viņš varētu izpalīdzēt. Beidzot es palūdzu viņu pārņest savu degpunktu uz akmeni un uzmanīgi aiztransportēju to pie jaunās liepas. Tur es atkal pieliku akmentiņu cieši pie tievā stumbra un palūdzu neparasto pasažieri izkāpt un pārņest savas apziņas degpunktu uz jauno liepu. Pēc tam es ieteicu saimniecei, cik vien drīz iespējams, pavisam nozāģēt veco liepu. Kad es pavasarī atkal biju ciemos "Pie kalēja", sieviete man pastāstīja, ka jaunā liepa vēl nekad nav ziedējusi tik krāšņi kā šogad.